

Zgnilec złośliwy (zgnilec amerykański, AFB) należy do chorób zakaźnych zwierząt, podlegających obowiązkowi zwalczania z urzędu.

Zgnilec amerykański (*Histolysis infectiosa pernicioso larvae apium*, *Pestis americana larvae apium*) jest zaraźliwą chorobą bakteryjną czerwiu wywoływaną przez laseczkę larwy (*Paenibacillus larvae*). Choruje i zamiera czerw zasklepiony. Okres wylęgania się choroby w rodzinie wynosi 45 dni, po tym czasie choroba się uwidacznia poprzez błyszczące, zapadnięte, często podziurawione wieczka na zasklepie i charakterystyczny penetrantny zapach kleju wydobywający się z ula. Wcześniejsza obserwacja w normalnych warunkach jest wręcz niemożliwa, bo zmiany zachodzą pod wieczkiem zasklepu. Porażona larwa pszczoła zamiera przeciętnie w ciągu 4 dni. Decydującym objawem zgnilca amerykańskiego jest brązowa, mazista konsystencja zamartłego w komórkach czerwiu. Początkowo gnijąca larwa ma barwę brunatnożółtą, później brunatną, a w końcu prawie czarną.

Przetrwalniki bakterii odznaczają się bardzo wysoką odpornością na działanie termiczne i chemiczne, a w normalnych warunkach przeżywają nawet do 40 lat. Szczególne nasilenie choroby przypada na drugą połowę lata, kiedy wysoka temperatura i częste przegrzewanie gniazda sprzyja rozkładającej się masie

Zasklepy na zamartłym czerwiu stają się podziurkowane, ciemnieją i zapadają się oraz jest charakterystyczny zapach z ula. Masa zamartłego czerwiu jest brunatnożółta, daje się wyciągać w długie nitki i wydziela zapach kleju stolarskiego. Zwykle po 4 tygodniach od śmierci larwy na dnie lub na ścianie komórki plastra powstaje ciemny, zasuszony strupek, który jest łatwo widoczny po odpowiednim odwróceniu ramki. Okres wylęgania się choroby w rodzinie wynosi 45 dni.

Choroba jest trudna do wyleczenia i powoduje duże straty w pasiekach. Jediną radykalną metodą ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby jest likwidacja chorych, słabych rodzin oraz spalenie całego ula.

Rozprzestrzenianie:

- za pośrednictwem pszczół karmiących i czyszczących gniazdo dochodzi do zakażenia larw i rozprzestrzeniania zarazka na zapasy miodu i pierzgi
- pszczoły rabujące
- poprzez zakażony sprzęt pszczelarski i czynności hodowlane
- ule po chorych rodzinach oraz stare zakażone plastry
- sporządzanie węzy z wosku zakażonego

Zwalczanie:

- spalanie chorego pnia pszczelego po uprzednim zabiciu pszczół, lub
- spalanie chorej rodziny pszczelej i jej gniazda po uprzednim zabiciu pszczół, lub
- przesiedleniu pszczół z chorej rodziny pszczelej po spaleniu jej gniazda,
- przeprowadzenie oczyszczania i odkażania: uli(spalenie), narzędzi, sprzętu miejsc utrzymywania chorych rodzin

W przypadku stwierdzenia wystąpienia zgnilca amerykańskiego wytyczany jest obszar zapowietrzony o średnicy minimum 6 km, w którym są przeprowadzane obowiązkowe przeglądy pasiek. W chwili obecnej na terenie powiatu jest zarejestrowanych około 800 pasiek (ilość pni w jednej pasiece od 1 do 88). W roku 2017 stwierdziliśmy występowanie zgnilca w 4 pasiekach, w roku 2018 w 46 pasiekach. Do przeglądu został wyznaczonych około 500 pasiek. Do chwili obecnej wypłacono odszkodowania za zlikwidowane rodziny w wysokości 73 096 zł oraz 106100 zł za czynność zabicia i likwidacji rodzin pszczelich oraz dezynfekcję pasieczysk.